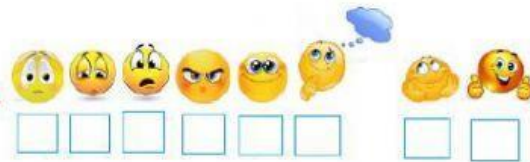

Виберіть смайлик, що відображає ваш настрій.

Пантелеймона Куліш «Чорна рада» - перший україномовний історичний роман. Історична основа сюжету. Показ протистояння сил державотворення й руйніцтва.

Зміст

переказ

екранізація

Теж буде цікаво подивитися

П.Куліш “Чорна рада” переспів-реп

Перегляньте відео. Воно

допоможе у виконанні завдань.

13 фактів про роман Пантелеймона Куліша «Чорна рада», про які ви не знали. [ТУТ](#)

Чи цікаво було читати роман П.куліша “Чорна рада”? Чому?

Теорія

Роман — вид епічної літератури, для якого характерні значний обсяг і складність будови, широке зображення подій і докладне розкриття життєвих доль людей чи однієї людини впродовж тривалого часу.

Особливості роману:

- докладне розкриття історії формування характерів багатьох персонажів, показ їх побуту, психології, праці, кохання тощо за тривалий проміжок часу;
- наявність розгорнутого сюжету або кількох сюжетних ліній, об'єднаних спільним задумом;
- велика кількість дійових осіб;
- докладність описів і розповідей;
- прозова (рідше віршована) форма;
- великий обсяг.

За змістом розрізняють романи соціальні, психологічні, історичні, сімейно-побутові, сатиричні, філософські, науково-фантастичні, пригодницькі та ін.

Роман-хроніка — це такий прозовий твір, у якому розкривається послідовна історія певних суспільних або родинних подій за тривалий проміжок часу.

Історичний роман — роман, у якому відтворюється історична епоха на прикладі конкретних людських доль і подій.

На основі яких підстав твір «Чорна рада» вважають романом – хронікою?

Як добре ви знаєте зміст

Розмістити цифри подій (впишіть номер події) в романі Пантелеймона Куліша "Чорна рада" в правильній послідовності

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

1 Натяк Кирила Тура на викрадення Лесі.

2 Кирило Тур хоче визволити Якимом Сомка.

3 Чорна рада в Ніжині.

4 Нічне викрадення Лесі, двобій Петра з Кирилом.

6 Зустріч Петра Шраменка з Кирилом Туром у нього вдома.

5 Одруження Петра Шраменка й Лесі.

7 Знайомство Лесі з Кирилом Туром.

8 Зустріч Череваня й Шрама з Якимом Сомком у Києво-Печерській лаврі.

9 Знайомство Петра з Лесею.

10 Гостини Шрама на хуторі в Гвинтовки під Ніжином.

11 Страта Шрама гетьманом Тетерею.

12 Шрами та Черевані в Києві, розмова з невдоволеними міщанами.

13 Іван Шрам із сином Петром приїжджають на хутір Хмарище до Череваня.

14 Покарання Кирила Тура біля стовпа.

15 Обурення обдуреної черні, розчарування в Брюховецькому.

16 Бажання Шрама заручити Петра й Лесею.

Паспорт твору

Час дії	
Жанр	
Особливість назви твору	
Тема	
Герої	
Ідея	
Сюжетні лінії	

Перевірка розуміння тексту твору

Яке найбільше бажання Якіма Сомка?

Що споріднює Шрама й Сомка?

Яким шляхом І. Брюховецький намагався отримати для себе прихильність козаків?

У кого було більше шансів стати гетьманом? Чому?

“Уже пора знати, що нема там добра, де нема правди.” П. Куліш. Як ці слова пов’язані з романом “Чорна рада”?

А з чим у вас асоціюється слово “гетьман”? Якими рисами, на вашу думку, він мав би володіти?

Що воно таке – «влада»? Це нагорода чи покарання? Чимало претендентів на гетьманську булаву ладні були віддати за неї навіть свою честь...

Який же висновок можна зробити, прочитавши цей історичний роман?

Чи правильний вибір зробив народ, обравши кошового отамана гетьманом? Чи справді він відстоював інтереси народних мас?

Що об’єднує твір Т. Шевченка “Гайдамаки” та П.Куліша “Чорна рада”?

Чому, на ваш погляд, часи Хмельниччини П. Куліш описує піднесено і водночас ностальгує за ними? Наведіть переконливі аргументи.

Виділити та пояснити проблеми, порушені автором у творі:

політичного	козацьке	любовна лінія	соціального

Які проблеми, порушені автором твору, актуальні й сьогодні?

Закріплення

Виконайте тест

1. Який різновид роману започаткував П. Куліш в українській літературі?
А філософський   Б історичний   В психологічний   Г фантастичний
2. Події якого року змальовано в романі П. Куліша «Чорна рада»?
А 1654   Б 1650   В 1663   Г 1667
3. «Спасибі тобі, Богу, милий друже мій великий, за твої подарунки і особливо – за «Чорну раду», я вже двічі прочитав, прочитаю і третій раз і все-таки не скажу більш нічого як спасибі». Так звертався у листі до П. Куліша...
А М. Костомаров   Б Т. Шевченко   В Г. Сковорода   Г І. Котляревський
4. Яка проблема не порушена в романі "Чорна рада"?
А патріотизм і зрада   Б батьки і діти   В людина і народна мораль   Г роль поета
5. Укажіть центральний конфлікт роману П. Куліша «Чорна рада»:
А між державобудівничим і руїницьким початками в українській політиці того часу
Б між козаками-запорожцями і міщанами
В між соціальним групами
Г між гетьманом Сомком і козаками
6. За головний композиційний елемент-зв'язку у творі П. Куліша "Чорна рада" слугує
А Образ булави   Б Образ дороги
В Образ Богдана Хмельницького
Г Образ Божого Чоловіка   Д Образ Якіма Сомка
7. Який персонаж відсутній у творі?
А Пугач   В Божий Чоловік   В Тур   Г Вернидуб   Д Василь Невольник
8. Слова «...зложити до купи обидва береги Дніпрові, щоб обидва... приклонились під одну булаву! Виженем недоляшка з України, одтиснем ляхів до самої Случі – і буде велика одностайна Україна» промовляє
А Михайло Шрам   Б Черевань   В Василь Невольник   Г Яким Сомко
9. Кульмінацією роману є
А смерть Шрама   Б вибори гетьмана   В викрадення Лесі   Г поразка Сомка
10. До очевидних здобутків П. Куліша в романі «Чорна рада» належить
А повне відкидання засобів фольклору та етнографізму
Б масштабність художніх узагальнень
В збагачення української літературної мови лексичними та стилістичними засобами
Г вдале, доречне використання фольклору
Д правильна громадянська позиція осуду міжусобних устремлінь гетьманів
Е епічна монументальність

До сучасників і нащадків П. Куліш звертається із закликом, який із плином часу не втратив своєї актуальності: «...Дбаймо про свою будучину, знаймо добрі звички в себе вдома, серед своєї рідної сім'ї, у своїй рідній хаті, що ніхто нам не дасть, ніхто не підійме, ніхто ж не обігріє та не освітить так, як ми самі». Ці слова варто запам'ятати.

Продовжіть рекламу роману “Чорна рада” П.Куліша:

«Прочитай – не пожалкуєш!»

Читайте роман П.Куліша «Чорна рада» - і ви не пожалкуєте, бо ця книжка...

- про
- знайомить нас
- навчав нас
- переконує нас в тому, що

На уроці я навчився (навчилася)...

Мені було незрозумілим...

Хочу задати питання...

Мої Нотатки